

Konference evropských křesťanských studentských vůdců a Belgie [1947]

Letošní „European Student Leaders' Conference“ křesťanského hnutí studentského konala se ve dnech 3.-12. 1. v malém městečku Lustinu v Belgii. Situace je ovšem stále natolik svízelná, že ani zdaleka nebylo dosaženo plného obsazení delegovaných. Přítomni byli zástupci Belgie, Československa, Dánska, Finska, Holandska, Norska, zástupci ruské emigrace ve Francii, Švédská a Švýcarska.

Pro celou konferenci bylo zvoleno téma: „Evropa mezi Východem a Západem“. Neměl se tím řešit poměr jejich a vzájemné vztahy, nýbrž spíše poslání Evropy ve světě. V tom smyslu hovořil po dva večery dr. Paul Anderson o Rusku a svým dějinným pojetím otázky neobyčejně bystře vystihl hlavně specificky ruské předpoklady dnešní duchovní, myšlenkové a sociální situace v Sovětském svazu, a nastínil pak krátce úkoly Evropy a zvláště pak nás, křesťanů. Zvláště dvě věci považuje za charakteristické pro vývoj v Rusku. Pro svou tehdejší odloučenost od myšlenkových proudů v západní Evropě Rusko neprošlo renesancí a v souvislosti s tím nenašla ani reformace ohlasu mezi ruským lidem. Tak se stalo, že mystika a životní negace ruku v ruce s ní jdoucí nabývaly u nejširších vrstev převážného vlivu, ostatně také díky církvi samé a jejím duchovním. Naproti tomu se pomalu zvedal odpor — a to je ten druhý moment — kterým lidé duchovněji dávali důraz na to, že člověk je Bohu podoben a tedy také tvůrcem, tj. spolutvůrcem Božím. A to byl později základ všeho aktivismu, i když nakonec ztratil svůj původní biblický smysl.

V dalších dvou večerech měli evropští delegáti příležitost vyslechnout či lépe snad prožít úchvatnou přednášku M. Paula Ricoeura z Francie. Se strhujícím temperamentem obhajoval nejprve smysl a poslání Evropy a jejích národů proti všem hlasům, které mluví o zániku, rozpadu a

dekadenci. Evropa má i v budoucnosti své výlučné poslání, které nemůže být naplněno nikým jiným. Právě v duchovním životě má privilegované místo díky své tradici (mémoire — paměť společnosti). Jen ta umožňuje vůbec mluvit o civilizaci. Dnešním úkolem Evropy není jen obrana; v tom by právě byla dekadence. Není vzácnou starožitností, není muzeem; Evropa nesmí přestat tvořit. Dali jsme se oklamat ideou nacionality — říká Ricoeur — a ta nás zahrabala. Dali jsme se oklamat něčím, co nejdříve znamenalo svobodu, aby nás později uvrhlo do nejbídnějšího otroctví. Ale naše poslání není skončeno; je potřeba se reintegrovat a společně řešit otázku, co je člověk, aby člověkem zůstal v technickém a sociálním pokroku. Je nutno věřit, že budoucnost bude taková, jakou si ji uděláme. Nesmíme se však tázat po úspěších, nýbrž co je pravdou Evropy. A na adresu vlastní země (širší platnost je však očividná) prohlásil, že už je konečně nutno přestat debatovat o reparacích a začít společně stavět nový život. To je úkol Evropy; jestliže to neprovedou křesťané — třeba i nepochopení — kdo to provede? Po skvělé analýze nynější evropské (a ovšem v souvislosti i světové) krize přistoupil k jejímu řešení a stanovil několik podmínek pro její překonání. Jedna z hlavních znamená revizi principu suverenity státu; naším programem musí být federalizace, která ovšem není možná bez vymezení

suverenity individuálních států. A neméně důležitou podmínkou podle Ricoeura je vítězství socialistické ideje v západní Evropě. Nezapomněl se vyrovnat ani s otázkou politických stran, která je dnes jednou z nejpálčivějších. Prohlásil, že nejhorší věcí v demokracii je konec principu reprezentace a tím konec práv občana. Strana, která propagandou tvoří mínění a neptá se na ně, je vrcholným nebezpečím pro stát. A Ricoeur skončil: Odpovědnost nás křesťanů je v tom, aby člověk pokračoval dál jako člověk. To znamená, že je nutno dát člověku smysl.

Jako poslední promluvil chicagský profesor T. Bachmann o Americe. Byla to přednáška rázu spíše informativního; jen ke konci se Bachmann zmínil o tom, že v Americe je nebezpečně rozšířen nihilismus, a to tím nebezpečněji, že je namnoze nepoznán. Kromě toho se vyjádřil zajímavým způsobem o tom, že Amerika je socialističtější než průměrný evropský stát. Odborové organizace způsobují, že dělník má přinejmenším stejná práva jako evropský druh, a dokonce právě pro něho je mravně přístupnější a odůvodněnější např. stávkovat v podniku soukromém než v podniku státním. Jediný rozdíl uznává v tom, že dělník ve státním podniku se cítí spolujednatel; jeho reálný vztah k podniku je však týž jako v podniku soukromém. A Bachmann zakončil: Spojené státy již socialistickým státem v podstatě jsou; je nutno jen přispět, aby se socialismus rozvíjel dále, a ovšem bez revolučních otřesů, které jsou alespoň prozatím v Americe iluzorní.

Kromě večerních přednášek, o kterých právě byla řeč, byly každé dopoledne na pořadu biblické studie (nejprve z 1. Petrovy a potom z Izaiáše); odpoledne byly vždy zprávy delegátů o práci organizace na univerzitách, jak plní své poslání ve vztahu k politickému a sociálnímu životu ve vlasti a konečně jak odpovídají na osobní a duchovní potřeby svých kolegů-studentů doma. Z diskuzí, které vyrůstaly po každé části programu, musím uvést zvláště několikadenní živou polemiku o pietismu a kvietismu. Zvláště československá delegace se mimořádně uplatnila, když (po jistých ovšem výhradách a i kompromisech) bylo dosaženo toho výsledku, že církve samy a nejenom jejich příslušníci, jsou povinny říkat své slovo ke všem otázkám státním, politickým, kulturním, sociálním, jestliže se děje něco proti duchu Písma a proti duchu křesťanství. A jestliže to nedělají, jejich zvěstování je prázdné, neboť nenese ovoce.

Konference splnila po mém soudu plně svůj úkol.

LvH